

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z NR

4529

1. Obiekt

458/1

CERKIEW GR.-KAT. PAR. P.W. ŚW. BAZYLEGO WIELKIEGO, OB.
KOŚCIÓŁ RZYM.-KAT. PAR. P.W. NIEPOKALANEGO PO CZĘCIA NMP

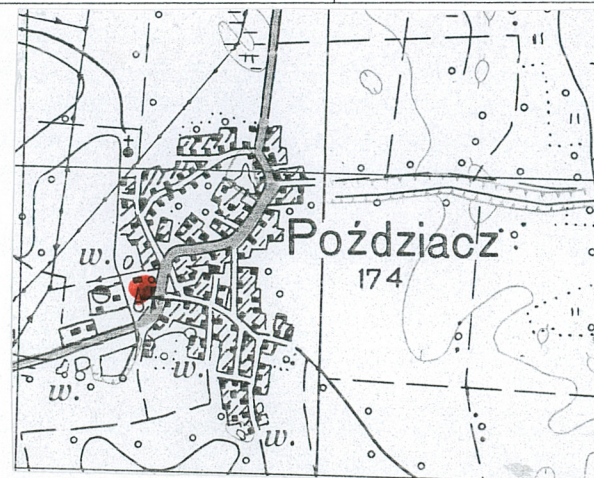
2. Czas powstania

1737 r.

3. Miejscowość

LESZNO

11. Zdjęcia , rzut, przekrój, sytuacja, orientacja



1:25 000

4. Adres Leszno

nr. Hipoteczny KW

5. Przynależność administracyjna

województwo Podkarpackie

gmina ~~Przemyśl~~ MEDYKA
PRZEMYSŁ

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Poździacz

(do roku 1977)

7. Przynależność administracyjna 1.VI.1975

województwo rzeszowskie

powiat Przemyśl

8. Właściciel i jego adres

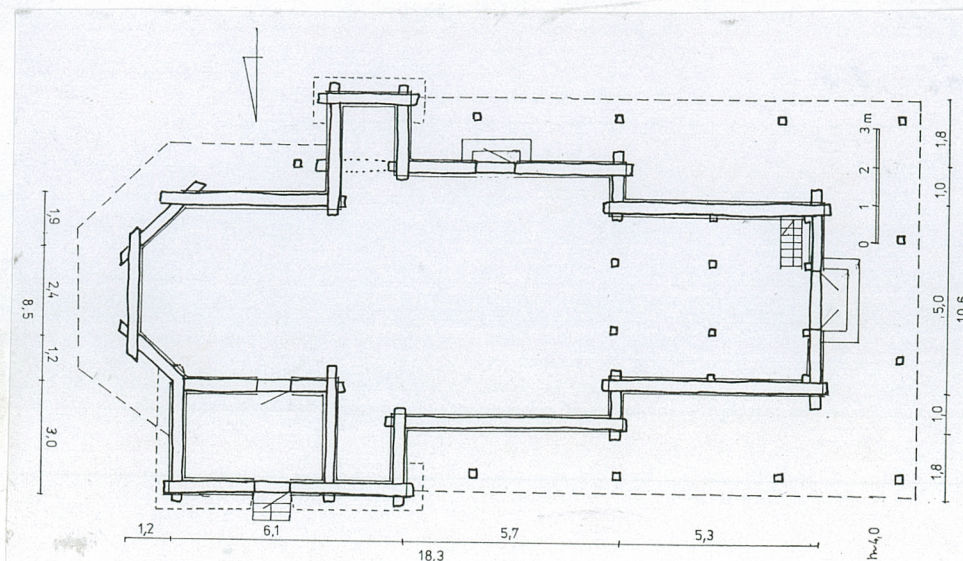
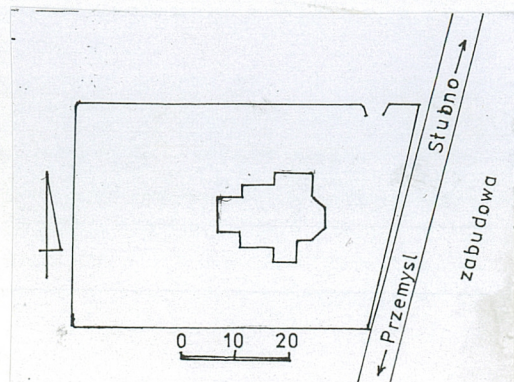
9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr A-307 data 11.05.1971 r.

Widok ogólny otaczki cerkiewnej



12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu

Wieś Poździacz wzmiankowana jest po raz pierwszy w roku 1589 w uchwale sejmowej, jako zobowiązana do dostarczania podwód dla Przemyśla.

Z kolejnej daty z roku 1614 wynika, że w miejscowości była cerkiew parafialna. Obecna została wzniesiona w roku 1737, o czym świadczył napis na belce nad zachodnim wejściem, zniszczony w trakcie remontu w latach 80-tych XX w.

Parafia rzymskokatolicka została erygowana w roku 1957. Poprzez wydzielenie z parafii Medyka i Stubno.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja - Działka cerkiewna zlokalizowana jest w centrum wsi, przy drodze prowadzącej z Medyki do Stubna, po jej zachodniej stronie. Kształtem zbliżona do trapezu, ogrodzona współczesną metalową siatką. W części zachodniej zachowany starodrzew. Cerkiew usytuowana w części centralnej działki.

Materiał - Cerkiew zbudowana z drewna, konstrukcji zrębowej, szalowana pionowo ułożonymi deskami. Sklepienia – nad nawą pozorne sklepienie kopulaste ośmiopółkowe, rozparte u podstawy krzyżującymi się belkami. W sanktuarium i babinie kolebkowe. W zakrystii: kryłosach strop płaski. Wieżba dachowa niedostępna. Dachy, kopuła i soboty pokryte blachą miedzianą. Fartuch przy kryłosach i zakrystii pobity gontem. Posadzki – w nawie: babinie podłoga biała, w sanktuarium parkiet. Schody – zewnętrzne jednobiegowe betonowe, na chór drewniane drabiniaste. Drzwi - główne wejściowe prostokątne drewniane dwuskrzydłowe, klepkowe, boczne i do zakrystii drewniane, jednoskrzydłowe klepkowe. Okna – w nawie, sanktuarium i tamburze prostokątne drewniane czteropoziomowe czterodzielne z kolorowymi szybami tworzącymi motyw krzyża greckiego i otwieraną środkową kwaterą. W kryłosach okrągłe drewniane ze szczeblinami tworzącymi motyw kwadratu z wpisanym kołem.

Rzut - Cerkiew orientowana, z sanktuarium skierowanym na wschód. Założona na planie krzyża, z kwadratową nawą, prostokątnym, trójbocznie zamkniętym sanktuarium i tej samej szerokości, prawie kwadratowym babinem. Do nawy dostawione, w jej wschodnich przykrawędnych partiach dwa niewielkie kwadratowe kryłosy. Nawę i babiniec obiega wydłużony podcień – soboty wsparte na kwadratowych drewnianych słupach. Dostęp do wnętrza poprzez drzwi w zachodniej i południowej ścianie oraz przez zakrystię.

Bryła - Trójdzielna, z wyraźną dominantą wertykalną – cebulastą ośmiopółkową kopułą nad ośmiobocznym tamburzem osadzonym na wysokim prostopadłościennym masywie korpusu nawy, zwieńczoną obudowaną latarnią z cebulastym hełmem zakończonym krzyżem. Sanktuarium i babiniec nakryte dachami siodłowymi o tym samym poziomie kalenicy. Dachy kryłosów pulpitowe, podobnie, jak sobót.

Elewacje - Frontowa (zachodnia) – jednoosiowa, szalowana pionowymi deskami, z wejściem głównym w oś, z trójkątnym szczytem nad którym żelazny krzyż osadzony na kuli. Boczne – trójdzielne, szalowane pionowo ułożonymi deskami, z wysuniętą nawą opiętą w górnej partii przez dach sobót, w dolnej przez fartuch osłaniający podwaliny. W sanktuarium odsłonięte ostatki konstrukcji wieńcowej jego zamknięcia, na których wspierają się belki słupki zadaszenia.

c.d. opisu na wkladce

14.Kubatura ok. 862 m3	15.Powierzchnia użytkowa ok. 126 m2	16.Przeznaczenie użytkowe kultowe	17.Użytkowanie obecne kultowe
18.Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Budynek cerkwi po przejęciu dla potrzeb nowopowstałej parafii rzym.-kat w roku 1957 przeszedł remont adaptacyjny, którego zakres nie jest znany. Być może wówczas przeniesiony został ikonostas do Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, gdzie został zainstalowany w cerkwi pochodzącej z Grąziowej. Zasadnicze prace remontowe zostały przeprowadzone pod koniec lat 80-tuch XX w, kiedy to dobudowano pomiędzy północnym kryłosem, a sanktuarium prostokątne pomieszczenie dla pełnienia funkcji zakrystii. Zasadniczą zmianą była wymiana gontowego pokrycia dachów na blachę miedzianą oraz położenie we wnętrzu świątyni boazerii na ścianach i sklepieniach, kryjącej wystrój malarski.		19.Stan zachowania(fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycia dachu, wyposażenie i instalacje Stan obiektu ogólnie dobry.	
		20.Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Należy doprowadzić do zdjęcia boazerii i podjęcia konserwacji istniejącej (być może) dekoracji malarskiej.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

Karta ewidencyjna, tzw. Zielona. Oprac. H. Świątek 1959.

Oprac. J. Kisielewski 1963 W archiwum WUOZ w Przemyśle

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst Ryszard T. Łamasz, wrzesień 2008 r.

plany, rysunki Ryszard T. Łamasz, wrzesień 2008 r.

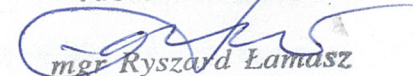
zdjęcia fotograf. Ryszard T. Łamasz, lipiec 2008 r.

miejsce przechowania negatywów w zbiorach autora

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów autorskiego

POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY
ul. Grodzka 3 37-700 PRZEMYSŁ
tel. (0-16) 678-73-33 fax (0-16) 678-64-95

Kierownik Biura


mgr Ryszard Łamasz

22. Bibliografia

Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego... t. VIII

E. Saładiak. Pamiątki i zabytki kultury ukraińskiej w Polsce.

O.W. Iwanusiw – Cerkiew w ruinie, Kanada 1987

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

27. Załączniki

1 wkładka

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
LESZNO	CERKIEW	c.d. opisu, fotografie

c.d. opisu z rubr. 13

Wnętrze - trójdzielne, całkowicie pozbawione zabytkowego charakteru, pomimo pozostawienia dawnego układu przestrzennego, charakteryzującego się oddzieleniem przestrzeni sanktuarium i babinca ścianami o wielobocznym wykroju. Nad całym babiniec założony chór muzyczny wsparty na 12 drewnianych filarach, o prostym olistwowanym parapecie.

Wyposażenie – cztery tonda z przedstawieniami Ewangelistów, mosiężna chrzcielnica w południowym kryłosie.

Instalacje – elektryczna, odprowadzenia wód opadowych, odgromowa.



Widok cerkwi od strony południowej



Widok cerkwi od strony zachodniej



Widok w kierunku sanktuarium

Kierownik Biura

mgr Ryszard Łamasz

Wkładkę założył: Ryszard T. Łamasz, wrzesień 2008 r.

Miejsce przechowywania negatywów – w zbiorach autora



Dobudowana do kryłosa i' sanktuarium
z ciekry stia



Ostatki belek zrębu sanktuarium



Stężeńia tam bieru Kaputy Nacny



Widok w kierunku sanktuarium



Widok na chór muzyczny



Chrzcielnica w południowym
kryłosie